

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI
Halina Burtnowska-Dąbrowska
Jerzy Cierniewski
Janusz Grzelak
Marek Antoni Nowicki
Marek Sajjan
Stefan Starzewski

ZARZĄD FUNDACJI
Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Zbigniew Hołda
Sekretarz: Adam Bodnar
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

Warszawa, 8 lipca 2009 r.

552/2009/PSP/AP/AB

Wielce Szanowny Pan
Andrzej Czuma
Minister Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

Przy okazji zakomunikowania Rządowi RP w dniu 15 maja 2009 r. sprawy *Giszczak przeciwko Polsce* (skarga nr 40195/08) Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie zwrócić uwagę na problem sprawności postępowań w przedmiocie wydawania przepustek z więzienia.

Sprawa, na którą Fundacja zwraca uwagę, dotyczy przebiegu procedury udzielenia skarżącemu zwolnienia w celu odwiedzenia w szpitalu unierającej córki, potrąconej przez autobus w dniu 21 kwietnia 2008 r.

25 kwietnia 2008 r. skarżący, odbywający karę pozbawienia wolności w ZK w Tarnowskich Górach złożył wniosek o przepustkę w celu odwiedzenia córki w szpitalu. W dniu 7 maja 2008 r. wniosek ten został negatywnie rozpatrzony przez sędziego penitencjarnego Sądu Rejonowego w Gliwicach. Odmowa doręczona skarżącemu w dniu 13 maja 2008 r. podyktowana była negatywną prognozą resocjalizacyjną skarżącego. Tego samego dnia skarżący złożył odwołanie. Tymczasem 16 maja 2008 r. zmarła córka skarżącego.

W dniu 19 maja 2008 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach wydał skarżącemu zgodę na udział w pogrzebie córki, który miał odbyć się w dniu 21 maja 2008 r., ale pod warunkiem, iż opuści on więzienie wraz z eskortą. Skarżącemu zależało na możliwości udziału w pogrzebie w obecności nicumundurowanego funkcjonariusza oraz niebędąc skutym kajdankami i łańcuchem skuwającym nogi i ręce oraz w cywilnym ubraniu, gdyż jego zdaniem, zakłócało

by to przebieg uroczystości pogrzebowej. Gdy nie uzyskał na to zgody, odmówił udziału w pogrzebie. 20 maja 2008 r. Dyrektor Zakładu Karnego poinformował ustnie skarżącego o pozwoleniu. Jak twierdzi skarżący, zgodę na taki sposób udziału w ceremonii pogrzebowej uzyskał już po pogrzebie.

W dniu 12 czerwca 2008 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach utrzymał w mocy decyzję sędziego penitencjarnego z dnia 7 maja 2008 r. Skarżący wskazuje w skardze także na fakt, iż w 2007 r. nie uzyskał przepustki okolicznościowej zezwalającej na udział w pogrzebie swojego ojca. Wskazane okoliczności zostały ustalone przez ETPCz na podstawie informacji przekazanych przez skarżącego.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie zwrócić uwagę, iż kwestia procedur przepustkowych dla więźniów była już kilkakrotnie przedmiotem zainteresowania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (patrz wyrok z dnia 12 listopada 2002 r. w sprawie *Płoski przeciwko Polsce*, skarga nr 26761/95).

W wyroku z dnia 20 stycznia 2009 r. w sprawie *Czarnowski przeciwko Polsce* (skarga nr 28586/03), przy okazji której Helsińska Fundacja Praw Człowieka wystąpiła z opinią "przyjaciela sądu", poruszony został problem "ważnych powodów" uzasadniających przyznanie przepustki więźniowi oraz kwestia sprawności procedury udzielania przepustki. ETPCz stwierdzając naruszenie art 8 Konwencji, wskazał, iż co prawda art. 8 Konwencji nie statuuje bezwarunkowego prawa do udzielenia przepustki z ważnych powodów, jednakże odmowa udzielenia przepustki w tego typu sprawie bez uzasadnienia innymi przyczynami stanowiła naruszenie Konwencji, nawet, jeżeli cała procedura przebiega w zgodzie z prawem krajowym tj. z art 141a KKW.

ETPCz zwrócił także uwagę na problem sprawności procedur przyznawania przepustek. ETPCz wskazał, iż pomimo tego, że od decyzji odmownej istnieje możliwość odwołania, w praktyce ze względu na upływ czasu decyzja o udzieleniu przepustki przez organ odwoławczy może nie mieć już znaczenia dla wnioskodawcy, z uwagi na zdezaktualizowanie się przyczyny ubiegania się o przepustkę. Ten problem pojawia się również w zakomunikowanej sprawie *Giszczak przeciwko Polsce*. Odwołanie od decyzji z 7 maja 2008 r. o odmowie udzielenia przepustki na widzenie córki w szpitalu zostało bowiem rozpatrzone dopiero 12 czerwca 2008 r., podczas gdy pogrzeb odbył się 21 maja 2008 r.

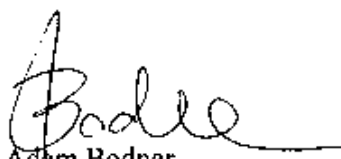
Opinia jest dostępna na stronie internetowej: <http://www.hfipol.waw.pl/precedens/en/aktualnosci/znaczenie-curiae-w-sprawie-przepustek-dla-wiezniow.html>

Wskazane powyżej przypadki przewlekania postępowań w przedmiocie przyznania przepustki więźniowi budzą zaniepokojenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka.

Zdaniem Fundacji w tego typu sprawach, gdzie czas gra główną rolę konieczne jest aby rozpatrzenie sprawy i odwołanie następowały niezwłocznie. Jeżeli w grę wchodzi pogrzeb czy ciężki stan zdrowia osoby bliskiej, ponad miesięczny termin rozpatrzenia odwołania od niezadowolającej wnioskodawcy decyzji jest zdecydowanie zbyt długi. Jakkolwiek względy bezpieczeństwa mogą motywować decyzje o odmowie zgody, to prawo do odwołania powinno umożliwiać ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie umożliwiającym uczestnictwo w pogrzebie czy też odwiedzenie osoby bliskiej znajdującej się w stanie ciężkim w szpitalu.

W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia działań zmierzających do zapewnienia zadośćuczynienia standardom konwencyjnym obowiązującym w tym zakresie.

Z wyrazami szacunku,

Dr Adam Bodnar

Sekretarz Zarządu

Do wiadomości:

- 1) Gen. Paweł Nasitowski – Dyrektor Generalny Służby Więziennej, ul. Rakowiecka 37a, 02-521 Warszawa
- 2) dr Janusz Kochanowski – Rzecznik Praw Obywatelskich, Al Solidarności 77, 00-090 Warszawa
- 3) SSO Wojciech Hajduk - Prezes Sądu Okręgowego w Gliwicach, ul. Kościuszki 15, 44-100 Gliwice
- 4) SSR Beata Majewska-Czajkowska - Prezes Sądu Rejonowego w Gliwicach, ul. Powstańców Warszawy 23, 44-100 Gliwice
- 5) Jakub Wołásiewicz - pełnomocnik MSZ ds. postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka - Al. J. Ch. Szucha 23, 00-580 Warszawa